Enkele opmerkingen over de losse aanteekeningen van Attilla aangaande de najaarsoefeningen 1924.

In eenige boeiend geschreven artikelen bespreekt Attilla de manoeuvres van de Lichte Brigade in 1924 en geeft daarbij alleszins belangwekkende beschouwingen. Jammer evenwel, dat de boeiende toon wordt ontstemd door de wijze, waarop Attilla zijn kritiek uitoefent en dit, niettegenstaande hij op blz. 109 — nog wel cursief — doet stellen: „Een streven tot het oefenen van kritiek, inzonderheid op bepaalde personen, is aan onzen arbeid te eenenmale vreemd''. Ik althans lees er niet alleen een kritiek uit, maar zelfs een zeer scherpe kritiek op de getroffen maatregelen en deze laat de betrokken personen natuurlijk niet onaangeroerd. Wie echter scherpe kritiek velt, moet er wel *angstvallig* voor waken, slechts feiten te noemen, welke volmaakt juist zijn. En hierin is Attilla niet geslaagd, wat wel zeer betreurenswaardig is. Vooral de eerste manoeuvreoefening moet het ontgelden en behalve de enkele onjuistheden, die aan de objectiviteit afbreuk doen, verdienen nog andere „losse aanteekeningen'' een nadere bespreking.

Het gaat om de oefening, waarbij de Lt.B. vanuit ... (beO. Tilburg), over Tilburg zoo snel mogelijk naar een dorp D(Chaam) moet marcheeren, teneinde aldaar een tweeledige dekkingstaak uit te voeren.

Attilla maakt bezwaar, dat in het bevel van den C. Lt.B. „zoo spoedig mogelijk'' vertaald werd door „met spoed'', wat hij een zwakkere uitdrukking noemt. Ja, het is zwakker, maar ofschoon „zoo spoedig mogelijk'' in de terminologie van een opdracht moge passen, is de juistheid van het gebruik ervan in een bevel aanvechtbaar.

Attilla had gewild, dat de Lt.B. zich „onder dekking van *desnoods* [1]) elementaire veiligheidsmaatregelen'' zoo snel mogelijk, in één aanloop of sprong van Chaam had meester gemaakt, waarbij de cavalerie en de wielrijders, elk voor zich, hun volle snelheid zouden uitbuiten in een wedijver, wie er langs zijn weg het eerst zou zijn. Op dit punt acht ik Attilla niet gelukkig: zoowel wielrijders als cavalerie zijn horizontale en geen verticale troepen, het gaat dus niet aan, voor hen den afstand hemelsbreed te berekenen, zooals Attilla doet. Hier had hij de resp. marsch-afstanden moeten opmeten, dan had hij niet neergeschreven, dat deze 12 K.M. waren, wat onjuist is; ze waren voor de wielrijders en de cavalerie resp. ± 14½ en 16 K.M. Verder had Attilla zich rekenschap moeten geven van de onderstelling voor de Lt.B., waartoe ook de vredesbepalingen geacht worden te behooren. Hij had dan niet over het hoofd gezien, dat de

---

1) Cursiveering van mij.

hoofdmacht der cavalerie niet sneller *mocht* gaan dan 10 op 10, d.w.z. met een uursnelheid van 9 K.M. Er viel voor de marschgroepen der Lt.B. dus niet te wedijveren in snelheid. Hadden de wielrijders het toch gedaan, dan zouden zij minstens 15 K.M. tegen de cavalerie 9 K.M. per uur hebben afgelegd, d.w.z.: wanneer de wielrijders Chaam hadden bereikt, zou de cavalerie nog minstens 16 — 9 = 7 K.M. of ruim ¾ uur achter zijn. En in een dergelijke marschwijze zou naar mijn meening dezelfde tactische „lichtzinnigheid" schuilen als in de bedoeling van Attilla, om „onder dekking van desnoods elementaire veiligheidsmaatregelen" te marcheeren. Die lichtzinnigheid kan alleen verklaard worden uit een onjuiste waardeering van *beiderzijdschen* tactischen toestand, welke zich als volgt afteekende: Gisteren hebben *beide* partijen getracht, met lichte troepen den N.vleugel van het slagfront te verlengen. Bij deze pogingen is de vijand het sterkst gebleken; onze vleugel werd ± 2 K.M. teruggedrongen. Ik zou geen enkel goed motief kunnen aanvoeren voor de veronderstelling, dat de vijand heden *niet*, evenals wij, de pogingen tot vleugelverlenging zal hernieuwen. Daarentegen is de waarschijnlijkheid hiervan, gezien 's vijands overmacht op gisteren, juist groot. Bovendien werd de Lt.B. reeds beO. Tilburg aangezet, d.w.z. op aanzienlijken afstand van het slagfront, terwijl Tilburg eerst op een vergevorderd uur wordt bereikt; de elementen tijd en ruimte beide zijn dus in het nadeel van de Lt.B. Zij zal er rekening mee moeten houden, dat een vijandelijke Lichte Divisie hedennacht onder gunstiger omstandigheden werd aangezet, zoodat reeds beO. Chaam een treffen met een gelijkwaardigen tegenstander moet worden voorzien. Onder deze omstandigheden zijn elementaire veiligheidsmaatregelen onvoldoende, kan men niet volstaan met de door de verkennings-organen verschafte indirecte veiligheid, maar moet de tactische noodzakelijkheid voor oogen staan om de verschillende marschgroepen zoo dicht achter of naast elkaar te houden, dat bij een ernstig treffen haar volledige samenwerking is verzekerd. ¾ Uur afstand acht ik hierbij te veel, een sprongsgewijze voorwaarts gaan geboden.

Attilla schrijft nu (cursief!), dat die sprongsgewijze verplaatsing oorzaak is van 1 à 1¼ uur vertraging.

Neen Attilla, niet *dat* was de oorzaak dier vertraging. Zij lag in 2 bepalingen van de onderstelling:

1. Dat de hoofdmacht der cavalerie bij de verzameling opgesteld *moest* staan op den straatweg Tilburg—Riel, hoofd bij 3-sprong ± 1 K.M. N.O. van Riel.

2. Dat die hoofdmacht niet sneller *mocht* rijden dan 10 op 10.

Het gevolg van de eerste bepaling [1]) was een kruising van colonnes om den marschvorm te verkrijgen, welken de C. Lt.B. zich wenschte

---

[1]) Deze bepaling geeft ook antwoord op de vraag door A. in noot 2 op blz. 112 gesteld (M. S. d.d. Febr. '25).

en die in werkelijkheid op natuurlijke wijze bij het doorschrijden van Tilburg zou zijn ontstaan.

Aan het slot zegt Attilla, dat het dorp D (Chaam) door de marschgroepen eerst werd bereikt, nadat de vijand, die overmachtig bleek, zich er had ingenesteld. Ook dit doet Attilla cursief drukken, terwijl het onjuist is. Op het oogenblik, dat de gevechtsgroepen hare resp. *gevechtsopstellingen* bereikten, kwamen zij met den overmachtigen vijand (uit het N.O. oprukkend) in contact en werden de wielrijders teruggedrongen tot den W.-rand van Chaam, op welk oogenblik de eigen artillerie, Z. van Ginderdoor, haar vuur reeds opende.

Wat Attilla's onjuistheden betreft, ik begrijp, dat zij geheel te goeder trouw werden neergeschreven, maar, zooals ik in den aanvang zeide, had Attilla wegens de scherpte van zijn kritiek daartegen *angstvallig* moeten waken.

v. L.

Het doet mij leed, dat Schr. aanstoot genomen heeft aan den toon van mijne artikelen. Mededeeling van feiten zonder dat daaraan beschouwingen vastgeknoopt worden (en dus, *waar dit pas geeft*, eenige critiek ingelascht wordt) zijn m.i. van geringe waarde.

Wat den op den bewusten dag af te leggen afstand tot Chaam betrof, schreef ik, dat deze voor het hoofd der hoofdmacht *hemelsbreed* ongeveer 12 K.M. bedroeg. Dit is volkomen in overeenstemming met de feiten.

Zelfs indien de opdracht om Chaam *zoo snel mogelijk* te nemen (de vervulling van de *hoofd*opdracht voor de Lt.B. zou eerst hier beginnen) vervuld was door niet sneller dan 10 op 10 te rijden, had het langzaamste lid der Lt.B., de Cavalerie, den door Schr. genoemden afstand van 16 K.M. tot basis nemende, er binnen 2 uur kunnen zijn. Zij deed er minstens 3½ uur over.

Dat tijdens den marsch het gros R.W. eenmaal volkomen noodeloos 1 à 1¼ uur opgehouden is (gezwegen van verdere vertraging) is een onomstootelijk feit.

Indien het verloop der najaarsoefeningen 1924 de elementen der Lt.B. er o.m. algemeen van mag hebben doordrongen dat *lichte* troepen, die opdracht hebben *zoo snel mogelijk* te handelen, veel vlotter moeten optreden dan in het buitenland geleeraard wordt voor troepen, uit de 4 wapens bestaande, die een methodischen naderingsmarsch hebben uit te voeren, is daarbij reeds veel bereikt.

M.i. past voor het optreden van *lichte* troepen een deel dier „tactische *licht*zinnigheid", welke Schr. wraakt. Men bedenke toch, dat een zwaarmoedige vredesopleiding inititatief, lust tot daden, te rechter tijd koen wagen reeds in de kiem verstikken, en dat in oorlogstijd, onder den druk van gevaar, onzekerheid, verliezen en ontbering, slechts een bescheiden deel zich geldend zal maken van hetgeen in vredestijd in deze opzichten aangekweekt is.

A.